

rende meg, amely díszje és gazdagsága lesz egy a városképek, mint a város anyagi javainak.

Az egyetemi építkezések keretében megindult az ideg- és elmekflinika felépítésének előkészítése is s a jelek szerint a tavasszal megkezdődik az építkezés a tanárképző főiskola mögött is. A MAV üzletvezetés Kossuth Lajos-sugáruti palotájára most építik a harmadik emeletet, ami hansonlőképpen egyike az év legnagyobb arányú szegedi építkezéseinek. A Tisza Lajos-körút és a Honvéd-tér sarkán felépült az új református templom, ami egyik legszebb új díszje lesz a Dóm-tér környékének. Rövidesen megkezdődik az új emeletráépítés a közrendészeti kórház épületén, előkészítés alatt áll a díszes és az intézményhez méltó leventethon felépítése s ha mindezekhez még hozzávesszük a honvédségi építkezéseket is, megnyugtató perspektívákban jelenkezik a város gyors ütemű fejlődése az építkezések terén.

Gróf Klebelsberg Kunó elgondolásai Nagy-Szegedről lassan, de most már határozott tempóval hontakoznak s arra, hogy a fejlődés vonala most már nem szakad meg, garancia Szinyei-Merse Jenő kultuszminiszter, aki magáévá tette gróf Klebelsberg Kunó szegedi terveit s megkezdte azoknak megvalósítását.

Két áruhalmozási ügyben bizonyításkiegészítést rendelt el a bíróság

(A Délmagyarország munkatársától) A szegedi törvényszék Rónay-tanácsa kedden két áruhalmozási bűnyügyben tüzött ki főtárgyalást. Az egyik ügy vádlottja Beck János 56 éves kisteleki gabonakereskedő volt, akinek lakásán ez év július havában 180 kiló lisztet találtak.

Beck a főtárgyaláson azzal védekezett, hogy nem követett el áruhalmozást, mert a birtokában levő lisztmennyiséget bejelentette a közellátási hivatalnál és ennek ellenében a hatósági ellátás alapján járó fejadagkiutalásokat nem vette igénybe. Beck ezt az állítását a tárgyaláson nem tudta igazolni, ezért a tanács úgy döntött, hogy a tárgyalást bizonyításkiegészítés céljából elnapolja és megkeresi hivatalból a közellátási hivatalt annak tisztázására, hogy valóban bejelentette-e Beck János a 180 kiló lisztet és mi tette indokolttá, hogy a gabonakereskedő ilyen nagymennyiségű lisztet a saját céljaira igénybevehetett.

A másik áruhalmozási ügy vádlottja Fischbein Sándorné, Deutsch Hona 34 éves kisteleki szatócs, akit közszükségleti cikk jogellenes elvonásával vádolt az ügyészség, mert Fischbeinné a vádirat szerint Kisteleken a múlt esztendőben és folytatólag ebben az évben nagymennyiségű rozsot és mintegy 10 liternyi libaszirt rejtett el az üzletében. A vádirat szerint Fischbeinné a rozs egy részét a sertéseivel etette fel. Ezzel a cselekedetével — mondja a vádirat — háboru idején olyan közszükségleti cikket vont el a közforgalomból és használt fel jogellenesen — amellyel a szabad rendelkezést a közellátásügyi miniszter eltiltotta.

A tárgyaláson a vádlott nem volt hajlandó megnevezni azt a személyt, akitől a rozsot engedély nélkül vette, sem azt, hogy hol, mikor, mennyit és mennyiért vásárolt. A vádat egész terjedelmében tagadta és azt állította, hogy arról sem volt tudomása, hogy üzletében rozs egyáltalán lett volna.

A különös védekezés nem elégítette ki a bíróságot, ezért a tanács ebben az ügyben is bizonyításkiegészítést rendelt el és a főtárgyalást elnapolta.

Tanulságos körséta a vidéki színháznyitó előadások bírálatai körül

(A Délmagyarország munkatársától) A szegedi színház nyitásával csaknem egyidőben, az elmúlt napokban tárultak fel sorra az ország vidéki színházainak kapui. Érdekes és tanulságos dolog szemléltetni a színháznyitó előadásokról írt hírlapi bírálatok között. Kezdjük a sort a nagyváradi Sziglieti Színházzal, ahol Funik Bálint igazgató Harsányi Kálmán »Ellak« című történelmi drámájával kezdte meg az évadot. A nagyváradi Estilap szinikritikusa a következő elméleti megállapítással kezdi bírálatát:

»Rossz színigazgatók azzal a huzug, hamis beállítású és igen lejártottnak jelmondattal szoktak közönséget toborozni, hogy a színházat hazafias kötelesség támogatni. Olyan színigazgató azonban, aki egyfelől szintársulatának művészi felkészültségére s az előadások színvonalára, másfelől közönségének józólására, művészi érzékére csak valamit is ad, sohasem enged meg magának ilyen kijelentést. A színjátszás elsősorban és mindenek fölött: művészet. A művészi produkció varázsa örök és mindenkor, minden időben vonzani fogja az embereket... Hazugság az, hogy a rossz színházat hazafias kötelesség támogatni!»

A földhözvágott Attila

Az előadásról írva, a következőket állapítja meg a kritikus: »A produkció, amelyben három-négy tehetséges alakítás számot tartva a dícséretre, lerontotta, tönkresilányította az a felület gondatlanság, hanyag rögtönzöttség, amely a maga szánalmas tákoltsággal, korszerűtlenségével, lompos földöztséggel rikoltó színekben éktelenkedett a színpadon... A rongyos, gyűrött, szinehagyott leplek és drapériák, a hun harcosok aranyrojtos piroseszmája még kopottan és kozosan sem tudta Attila király sárának, »Isten ostroma« udvarának illúzióját kelteni... A többi ormótlanságok és felületességek szánalmas benyomást keltenek... A főbb szereplők közül Daniss Győzöt és Poór Lilit illeti dícsérettel a bíráló, a többitől ellenben azt írja, hogy »több szerencsével és tehetséggel botladoztak a szövegek mondatai és a szindarab díszletei között.«

Mint érdekességet, szószert idéjegyezzük még a bírálat következő részletét:

»A harmadik felvonás nagy jelentőségű a szó szoros értelmében nevetőségessé tette az a nem mindennapi momentum, amikor a »Szent Mihály lovon« becipelt Attila király »tetemét« úgy földhöz teremtette két derék ijátszó, mint a disznókot. Szegény Daniss Győző lehengeredett a szánalmas alkotmányról s a korpulens színészt alig tudták »halottaiban« visszacmelni. Hát ilyesminek nem szabad előfordulnia, még »véletlenségből« sem. Mert mindez a felületességet, a hebegurgyaságot, a lelkiismeretlen, rossz munkát jellemzi.«

Kolozsvár és a csalódott Marosvásárhely

Az erdélyrészi városok napisajtójából megállapítható, hogy az új színeszezon szinte egyértelműleg bizonyosfokú ideiglenes nyugtalansággal fogadták és nem ritka az ingerült hang sem azokban a cikkeken, amelyek az erdélyi színjátszás problémáinak megoldását tárgyalják. Így Kolozsvárott meglehetősen kemény bírálatot mondtak az elmúlt évadról és az új szezon indítását is erős fenntartásokkal fogadták. Kolozsvárott ezidőszerint háromtagú »triumvirátus« vezeti a szin-

házat: Kemény János főigazgató mellett Vaszy Viktor zeneigazgató és Mihályfy Béla, mint művészeti igazgató, aki még a múlt hó derekán megnyitotta színházát az »Ember tragédiájá«-val. Azóta több darabot hoztak színre, köztük bemutatták a »Háry János«-t, a »Boldoggá teszlek« című vígjátékot és a »Száz piros rózsá« című operettet. Október 9-én a Trubadúr című Verdi-opera került színre, a főszerepben Laczó István vendégszereplésével, 10-én este pedig Mihályfy Béla lépett fel a »Törtétk«-ben.

Marosvásárhelyen még nem kezdődött meg a színszezon, de az ott megjelenő »Székely Szó« című napilap meglehetősen élénkséggel foglalkozik az új helyzettel, ami azáltal állt elő, hogy az eddigi Thuróczi-féle szintársula helyett a kultuszminisztérium illetékes ügyosztálya Földessy Gézának adta a koncessziót. A lap az erről szóló beszámoló cikkének már a címében is gunyos kedvvelséggel írja, hogy »ezeröttszáz kilométer távolságból kapott Vásárhely színigazgatót« és hogy »talán azért jelölték ide, mert mint filmszínész távoli országok expedícióiban is résztvevett«. A cikkből is kiérződik bizonyosfokú csalódás, a lap ugyanis a nyár folyamán cikksorozatokban mutatta ki annak szükségességét, hogy Marosvásárhelyen jellegzetes »székely színjátszásnak« kell kiformalódnia és ugylátszik, nem bíznak abban, hogy ezt sikerül Földessy Gézának, az »ezeröttszáz kilométeres távolságból odavezényelt expedíciós színigazgatónak« megteremtene. Marosvásárhelyre egyébként a kolozsvári Nemzeti Színház együttese is igényt tartott és eredetileg azt tervezték, hogy a kolozsvári együttes egy-egy különítménye fog ott felváltva előadásokat tartani. Ennek a reménynek most véget vetett az színigazgató kinevezése.

Ami bánat Vásárhelyen — öröm Miskolcon

Amíg Marosvásárhelyt leplezhetően nyugtalansággal néznek Földessy új szezonja elé, Miskolcon kitoró örömmel fogadták Földessy Géza új társulatának bemutatkozását. Lehar »Garabonciás diák« címmel vígoperának átírt »Cigányszerelem« című operettjével nyitott ideint a társulat és a kritikus elragadtatott beszámolójában örömmel állapítja meg, hogy »a régi, forró színházi esték emléke támadt föl ezen a bemutatkozó előadáson«. A főszereplők részéről derekasan kivették a részüket a sikerből a Szegeden is ismert Mátray Mária, Komlós Juci és Antalffy. A darabot maga Földessy Géza igazgató rendezte. A bemutatkozó előadás után Mezey Mária vendégszereplésével a »Tűzvész«-t mutatták be, aztán az »Iyenek a férfiak«-at és legutóbb a »Vén diófa« aratott nagy sikert.

A cseretársulati rendszer nekrológja

Kassa színháza is új igazgatót kapott Körössy Zoltán, az ismert táncoskomikus személyében. Az évadnyitást alkalmából a Felvidéki Újság kritikusa cikke bevezető részében, rövid mérleget csinál az előző három évről és megállapítja, hogy a kassai színház, amelyben hazai földön előszőr hangzott el hazai szó, aztán a magyar színművészet egyik vezető színpadát teremtette meg ez a színház és a trianoni összecsútlás után maradt még annyi ereje, hogy színvonalával, magyar szavával magyarokat örizzen még a magyarságnak

és magyar értékeket mentse... az utóbbi időben mostoha lett, »árvább az árvánál«. Az okot a bíráló a cseretársulati rendszerben jelöli meg. Erről a következőkben emlékezik meg:

»A jószándéku rendszerváltoztatás néha nem egészen jószándékkal kezelt végrehajtása: a cseretársulati forma. Tavalyi haldoklása után ma már sírjánál állunk és ha a halottal szemben van még kötelességünk, az csak ószinteség lehet, könyörtelen és rideg szókimondás. Bűnei vannak. Nagyok. Lassan, de alaposan kergette árvaságba a színjátszást, lassan és alaposan alakította át üres, halottszagu kriptákká a színházakat, holtádermesztő darabravatalozókká a színpadokat, senkiféle az országjáró, bolyongó, talajukat veszített társulatakat.

Szándék és megvalósítás...! Ez a színházi rendszer is megdőbentően mutatja a rejtett hátterek ismerőinek, hogyan öli meg a legbecsületesebb szándékot a felelőtlen megvalósítás.»

»...Kaptunk talajtalan, gyökértelesen, egyéniségüktől megfosztott, ideoda vándorló, otthonatlan, senkiféle cseretársulatakat. Közepeseket, türehetőköt, rosszakot. Kevés jót és durabőségben rosszat. Kevés jó színészt, sok tehetségtelent, olcsót. Kaptunk erősen csökkentett művészetet, kirívóan kiütözött vásári olcsóságot, kényelmet, felfokozott tehetségtelenséget. A kassai színjátszás hagyományos, régen erősen érzett egyéni íze, patinája, értéke helyett sablonosságot, iztelenséget, furcsa, összevisszakevert kuszáltságot, százféle stílust, elgondolást, baklövést és azután megkaptuk mi is az üres nézőterek dob és kriptaszagát, szeretón simogató, igazi művészetért rajongó közönségünk rideg elhuzódását és nálunk is közeledő halált hirdettek a harminc-negyeven pengős napi bevételek...«

A cseretársulati rendszer elpantanálása után a kritikus megdőbentően szögezi le, hogy most, amikor »három évi kényszerszünet után« a kassai színház végre visszakapta önállóságát, a megnyitó előadásban üres nézőtér ásított a függöny elé lépő színigazgató felé, aki művészeti programját ebbe a kijelentésbe tömörítette: »Erkölcös, keresztény, magyar nemzeti színházat akarok! Ehhez kérek támogatást!« Ez a támogatás azonban egyelőre még kevés. Szonnyitó darabul Vörösmarty »Csongor és Tünde«-jét mutatta be a társulat Mestem Tibor »ügyesen leegyszerűsített, tetszetős, eléggé élénk rendezésében«. A továbbiakban a szereplők játékának méltatása után megállapítja a kritikus, hogy a »sikeres kísérletezés, hábái mellett is rokonszenves előadás volt és az együttes beigazolta, a hálátlanul nehéz megnyitó darabbal, hogy különleges klasszikust is becsületesen, elfogadhatóan játszik«. A bíráló annak a reményének ad kifejezést, hogy rövidesen felenged a közönség közönye és »a becsületes szándék elűzi majd az üres nézőterek kriptailátat...«

Azóta bemutatták Kassán a »Száz piros rózsá« szép sikerrel és legutóbb a »Vén diófa« bemutatója aratott elismerést. Színrekerült továbbá a »Tűzvész« is és a kritikus elégtelével állapítja meg, hogy »a közönség érdeklődése a prózai előadások iránt is növekszik«. A hírlapi beszámoló örövendve említi meg, hogy a legutóbbi szombaton és vasárnapon már telt házak voltak a »Vén diófá«-ra. Ugy látzik tehát, hogy a közönség lassan megáicsak visszazsoklik a színházba.

Reméljük, hogy ez a jelenség nem lesz egyedülálló, hanem sürün meg fog ismétlődni Szegeden is!

ÉDES MUST

kapható Kucska Mihály borpincészetében Kossuth Lajos-sugárút 21.